

PLANINSKA ROŽA

Slovenska opereta v treh dejanjih
Glasba in libreto Radovan Gobec

Prvo

dejanje

Nekega lepega jutra se štirje gledališčniki – pevec in igravec Miran Svetlin, režiser Ervin Gabernik, ravnatelj Kazimir Kalan in skladatelj Ciril Dobrovik – odpravijo v planine, da bi si oddahnili od vsakdanjih skrbi in ponovno obiskali planinsko kočo na Srečnem vrhu. Toda gledališčniki ne vedo, da je oskrbnica koč v resnici nekdanja filmska igralka Katja Silvana, ki se je pred urbanim gledališkim vrvežem in očmi javnosti umaknila v idilično gorsko pokrajino. Prijatelji, očarani nad prelepim razgledom, se ustavijo na jasi blizu Srečnega vrha, da bi si malce odpočili in se okrepčali, pri tem pa srečajo oskrbnika planinske koč, ki popotnike spomni, po čem in zakaj je Srečni vrh dobil svoje ime – vsak njegov obiskovalec naj bi tukaj namreč izkusil vsaj trohico sreče. Ko se iz ozadja zasliši prelepa melodija, se Kazimir, Ervin in Ciril odpravijo v smeri petja, da bi ugotovili, kdo tako lepo poje, le Miran se po krajšem posvetu z oskrbnikom koč raje posveti hrani in pijači. Kmalu se mu pridruži Katrca, ki se je Miran nadvse razveseli. Katrca, o kateri želi Miran izvedeti čim več, mu naposled zaupa svoj življenjski načrt – z marljivim delom si želi namreč osrečevati ljudi in skrbeti za koč, dokler ta ne bo postala hotel Silvan.

Miranovi trije prijatelji se medtem vrnejo in se prepolni vtisov iz narave preizkušajo v novih rimah in ustvarjanju melodije za novo pesem, ki naj bi bila izvedena na premieri v njihovem gledališču. Pri tem sta še posebej tekmovalna Miran in Ciril, ki se ne moreta zediniti glede tempa in glasbenega sloga, zato se umakneta v koč, da bi vsak zase napisala svojo različico pesmi, kmalu pa se jima pridruži še Kazimir. Ko ostane režiser Ervin popolnoma sam pred koč, ga obišče Katrca in ga popolnoma začara s svojimi zapeljivimi pogledi in mu ukrade srce. Ko se Miran in Ciril vrneta vsak s svojim zvitkom not, najdeta Ervina v popolnoma spremenjenem stanju, saj se je medtem že zaljubil v Katrco. Miran in Ciril, ki se še vedno prepirata glede tempa, po Ervinovi in Kazimirjevi dopolnitvi pesmi naposled le dosežeta kompromis, Kazimir pa nato predlaga, da zvečer uprizorijo predstavo.

Oskrbnik koč še pred večerom povabi zbrane planince na večerno zabavo, prav tako pa jih spomni, naj ne pozabijo na prelep sončni zahod. Med planinci sta tudi Tone in Francelj, fanta iz bližnje vasi, ki sta prišla okrasiti koč, prav tako pa sta izmenjala nekaj besed o Katrci, o kateri krožijo govorice, da je bila nekdanja filmska igralka. Fanta skleneta, da jo bosta skrbno varovala pred "nepripravili" iz mesta. Ko se planinci vrnejo z ogleda sončnega zahoda, se družina posede pred koč v napetem pričakovanju predstave, ki se začne pod Cirilovim vodstvom. Iz majhnega okna se oglasi Katrca s svojo pesmijo, Ervin in Kazimir, povsem očarana nad njenim petjem, pa se ji želita približati s podoknico in splezati po lestvi k njej. Toda njuno namero prekrižata Tone in Francelj, ki ju enega za drugim vržeta z lestve. Samo Miran lahko pripleza do Katjinega okna, nato pa objeta in s pesmijo zaključita predstavo.

Drugo

dejanje

Po vrnitvi v mesto režiser Gabernik prisostvuje vaji baletnih plesalcev, ki pripravljajo točko za prihajajočo operetno premiero. Vajo nepričakovano prekine gledališki sluga Izidor, ki najavi

prihod Ervinove žene Melite. Ta pridrvi v baletno dvorano in vsa razburjena zahteva od moža, naj ji že končno priskrbi novo gospodinjsko pomočnico. Ervin jo skuša pomiriti in ji pove, da bo nova pomočnica prišla še danes. Do Ervina nenadoma prisopiha ravnatelj gledališča Kazimir Kalan z veselo novico o prihodu znamenite pevke in filmske igralk Katje Silvana, ki bo posebna gostja njihove operetne premiere. Izidor, ki je medtem že večkrat nagnil steklenico, najavi prihod ženske, za katero misli, da je nova gospodinjska pomočnica režiserjeve žene, a je v resnici Katja Silvana. Kalan in Gabernik sprejmeta njen obisk, čeprav sta prepričana, da gre zgolj za oskrbnico koč s Srečnega vrha, ki se je odzvala njunemu povabilo na premiero. Vsi trije se prepustijo lepim spominom na skupne trenutke, le Ervinova žena Melita ni zadovoljna s svojo novo mlado "služkinjo", na katero je iz trenutka v trenutek bolj ljubosumna.

Ervina nato obišče tudi Miran, ki kmalu izve za nastalo zmešnjavo. Ker je Ervin prepričan, da Katrca s Srečnega vrha nima čednih namenov, želi Mirana posvariti pred njo in mu zaupa, kako ga je zapeljala. Svoj košček zgodbe pa pristavi tudi Katrca, ki s provokativnimi in namerno dvoumnimi komentarji načrtno zmede oba možka. Miran je zdaj povsem prepričan, da je Katrca zapeljala Ervina. Ko to izve njegova žena Melita, mu zagrozi z ločitvijo, Katjo pa preplavijo solze. Le Ciril slutí, da ni vse čisto tako, kot se zdi na prvi pogled, saj je prepričan, da je Katrca v resnici velika umetnica, zato jo potolaži s pravljico.

Toda pri izvedbi operete še kar ni videti konca zapletov, saj gledališče medtem obišče dr. Pravnika, zastopnika filmskega podjetja Silvana, in vodstvu pojasni, da je domnevno njihova pesem Planinska roža v resnici ukradena iz filma, v katerem nastopa Katja Silvana. Prav ona je tudi edina, ki lahko zaradi posedovanja avtorskih pravic dovoli izvedbo operete. Vse soustvarjalce predstave, s Kalanovim vodstvom na čelu, zagrabi panika, le skladatelj Ciril noče verjeti, da je njegovo delo plagiat. Katja, ki je ob Cirilovem priznanju doživela prijetno presenečenje, je v mladem skladatelju prepoznala velikega umetnika in njegovo širokosrčnost.

Tretje

dejanje

Miran in Ciril poslušata posnetek znane sopranistke. Nenadoma ugotovita, da je tako lep glas lahko samo glas Katrce s Srečnega vrha oziroma pevke in igralk Katje Silvana. Da bi popravila storjeno krivico in sramoto, ki si jo je nakopalo gledališče, skleneta na vsak način poiskati Katjo, da bi se ji opravičila in jo povabila k ustvarjanju predstave. Z njo želi govoriti tudi upravnik Kalan glede dovoljenja in se še vedno razburja nad nesposobnim Izidorjem, ki je zakuhal vso to godljo.

Ko Kalan izve, da je Katja Silvana na poti v njihovo gledališče, skliče vse odrske delavce, naj čim prej pripravijo oder. Ko je vse pripravljeno za nastop, na oder prihiti Katja, toda razjarjeni režiser Gabernik v njej prepozna Katrco s Srečnega vrha in jo nonšalantno vrže v vodnjak na odru. V dvorano pride še dr. Pravnika s svojimi nenavadnimi predlogi za uresničitev vseh zahtev glede avtorskih pravic. Ko upravnik Kalan naposled popusti in izpolni vse pogoje, se začne generalka, na kateri manjka le še Katja. Po navodilu ravnatelja Kalana namesto nje nastopi njegova žena Melita, toda njeno prvo solistično točko prekine Katja, ki se še vsa omotična počasi dviguje iz vodnjaka. Melita od groze pade v nezavest, režiser, upravnik in gledališki sluga pa želijo na vsak način odstraniti Katjo z odra. Ko ta osramočena in zgrožena počasi stopa proti izhodu, ji nasproti prideta zasopla Ciril in Miran in jo prosita za odpuščanje. Ko postane vsem jasno, da je pred njimi slovita igralka Katja Silvana, jo nastopajoči navdušeno pozdravijo, nato pa z njenim dovoljenjem in na zadovoljstvo vseh veselo in zmagoslavno zaključijo operetno premiero.